

Intentieverklaring - 9 november 2010: Naar drie kwart duurzame koffie in 2015

Aanleiding

Koffie is het op één na belangrijkste exportproduct van ontwikkelingslanden na aardolie. Koffie wordt geproduceerd in 70 landen. Veel daarvan zijn in belangrijke mate afhankelijk van koffie voor hun inkomsten uit export. Wereldwijd zijn meer dan 100 miljoen mensen in de koffieproducerende gebieden direct of indirect afhankelijk van koffie voor hun inkomsten en nog eens miljoenen anderen verdienen hun brood in de handel, bewerking en distributie. Een duurzame koffiesector is in het belang van alle partijen die onderdeel uitmaken van de keten.

De Nederlander drinkt gemiddeld 148 liter koffie op jaarbasis. Dat zijn ruim 3 kopjes koffie per hoofd van de bevolking per dag. Hiermee neemt ons land mondiaal een 5de plek in. Nederland is wereldwijd koploper waar het gaat om de consumptie van duurzame koffie, dit blijkt ondermeer uit het feit dat keteninitiatieven als Max Havelaar en UTZ Certified ontstaan zijn uit een samenwerking tussen de Nederlandse koffiehandel en producenten in oorsprong. Daarnaast dronk de Nederlander in 2008 een kwart duurzame koffie¹. Dit aandeel groeit jaar op jaar.

In de koffiesector vertoont de vraag een langzame, gestage groei, maar fluctueert het aanbod aanzienlijk. Het afgelopen decennium zijn er periodes van forse overproductie geweest en dat is gepaard gegaan met lage prijzen en het risico van teruglopen van de kwaliteit. Bovendien zijn de leefomstandigheden van de meest kwetsbare koffieboeren verslechterd. Door te werken aan duurzaamheid kan deze neerwaartse beweging doorbroken worden en de sector gezonder gemaakt worden, voor mens en milieu. Dit is in het belang van producenten (meer bestaanszekerheid) en de industrie (verzekering diversiteit en kwaliteit van koffieaanbod). Met deze intentieverklaring wil de sector inzichtelijk maken wat de huidige en toekomstige inspanningen zijn voor het verduurzamen van de koffieketen.

Samenwerking in de keten: van oorsprong tot koffiekopje

Oorsprong De Nederlandse koffiesector werkt samen met ondermeer internationaal erkende keteninitiatieven aan het realiseren van een duurzame koffieteel in oorsprong. Hierbij wordt gestreefd naar een evenwichtige relatie tussen mens, milieu en economie. De sector staat voor de uitdaging om bij de wereldwijd toenemende vraag voor voldoende aanbod aan duurzaam gecertificeerde koffie te zorgen. Hiertoe zijn uitbreidingen nodig met publiekprivate projecten en samenwerking met autoriteiten en sectororganisaties in landen van oorsprong. Ook moet gewerkt worden aan een vermindering van de kosten van certificering voor koffieboeren door afstemming en onderlinge erkenning van de verschillende keteninitiatieven. Daarnaast is de ontwikkeling van een onafhankelijke impactmeting van het effect van keteninitiatieven (op het milieu, de arbeidsomstandigheden en de levensstandaard van koffieboeren) essentieel voor het bereiken van de gemeenschappelijke doelstellingen.

Transport Door middel van slim transport door de keten heen streeft de Nederlandse koffiesector naar een reductie van met name het aantal vrachtwagenkilometers. Hierbij kan gedacht worden aan vervoer over water of per spoor, gecombineerd vervoer of het optimaliseren van locaties voor magazijnen of distributiecentra. Hiermee werkt de sector aan het verminderen van haar kooldioxide uitstoot.

Productie De verantwoordelijkheid van koffiebedrijven voor een duurzame productie beperkt zich niet alleen tot de teelt en de zogenaamde primaire bewerking in de landen van oorsprong, maar geldt tevens voor de verdere verwerking in Nederland. Vermindering van de milieubelasting door verpakkingen en energiebesparing spelen hierbij een belangrijke rol. In het kader van de Meerjarensafspraken Energie-efficiency (MJA3) heeft de sector zich gecommitteerd aan ambitieuze doelstellingen voor energie-efficiënte productie door procesoptimalisatie maar ook door innovatie door middel van projecten die zich richten op het behalen van milieuwinst in de keten. Zoals het gebruik van koffiedik als grondstof voor verpakkingsmateriaal of voor het opwekken van groene energie.

Consumptie Bij de stimulering van duurzame koffieconsumptie speelt betrouwbare informatie richting de consument een belangrijke rol. De Nederlandse koffiesector wil zich – samen met de betrokken ketenpartners – optimaal inzetten voor goede informatie naar de consument. Ook voorlichting en kennisdeling binnen de branche en daarbuiten speelt een belangrijke rol. Het zetten en warm houden van koffie, zowel thuis als op het werk, veroorzaakt een aanzienlijk deel van het energiegebruik in de keten. De sector wil samen met andere industriepartners werken aan productinnovaties die gericht zijn op energiezuinig koffiezetten.

In aanvulling op bovenstaande doelstellingen en toezeggingen wil de Nederlandse koffiesector – samen met alle betrokken ketenpartners – verder werken aan het verduurzamen van de Nederlandse koffieconsumptie. Voor het volume aan duurzame koffie streven we naar de volgende mijlpaal:

- In 2015 wordt drie kwart van alle koffie gedronken/verkocht op de Nederlandse markt duurzaam gecertificeerd.

N.B. als gevolg van internationale ontwikkelingen in de vraag naar en aanbod van duurzame koffie of andere relevante marktontwikkelingen, kan in overleg de haalbaarheid van de doelstellingen worden getoetst.

De Nederlandse overheid kan middels haar inkoopbeleid een belangrijke bijdrage leveren aan het bereiken van de in deze intentieverklaring opgenomen doelstellingen. De Nederlandse koffiesector biedt op haar beurt middels deze intentieverklaring een handreiking voor wat inkopers onder 'duurzame koffie' kunnen verstaan in het kader van het duurzaam inkoopbeleid van overheden.

Dit initiatief sluit goed aan bij de samenwerking zoals die plaatsvindt rondom het Platform Verduurzaming Voedsel en het Initiatief Duurzame Handel (IDH). Afstemming en samenwerking – ook tussen verschillende sectoren – wordt gezocht waar dit mogelijk en wenselijk is.

Een expertwerkgroep is onder toezicht van het KNVKT bestuur betrokken bij de uitvoering en de monitoring van de opgenomen doelstellingen. De intentieverklaring wordt verder uitgewerkt in een concreet actieplan waarover periodiek wordt gerapporteerd. Verschillende ketenpartners zullen betrokken worden bij de implementatie en (tussentijdse) evaluatie van het actieplan.

1. Bron: TCC Coffee Barometer 2009. Onder duurzame koffie wordt verstaan koffie die voldoet aan de eisen van één van de keurmerken Max Havelaar, Biologisch, UTZ Certified, Rainforest Alliance of die geproduceerd is onder de systemen van de leden van de ISEAL Alliance.

Gehanteerde begrippen

Duurzame consumptie en productie: Het begrip duurzame ontwikkeling zoals door de Brundlandt Commissie

uitgewerkt, schept ook voor koffie het kader: een ontwikkeling die inspelt op de behoeften van nu zonder te mogelijkheden te kort te doen van toekomstige generaties om in hun behoefte te kunnen voorzien. Het rapport heeft de drie welbekende elementen van duurzaamheid geïntroduceerd: ecologisch, sociaal en economisch (3P benadering – 'people, planet, profit'). Essentieel in het concept van duurzaamheid is de onderlinge samenhang tussen deze drie elementen: geen van de drie mag ten koste gaan van de andere.

Internationaal erkende keteninitiatieven: Een verzamelbegrip voor initiatieven die gericht zijn op het verduurzamen van de koffieketen. Voorbeelden zijn Max Havelaar, Biologisch, UTZ Certified en Rainforest Alliance of de leden van ISEAL Alliance.

Publiekprivate projecten: Een samenwerkingsverband waarbij (lokale)overheden, particuliere bedrijven en maatschappelijke organisaties hun krachten bundelen

om gemeenschappelijk knelpunten te adresseren in de koffieketen.

Impactmeting: Onafhankelijk (wetenschappelijk) onderzoek naar het effect van keteninitiatieven op de sociaal, economische en milieuomstandigheden in koffieproducerende landen. Een voorbeeld is de Committee on Sustainability Assessment (COSA).

ONDERSTEUND DOOR:

Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Koffie en Thee

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

idh initiatief duurzame handel

Rainforest Alliance

biologica

Solidaridad

Oxfam Novib

Hivos people unlimited

TCC Tropical Commodity Coalition for sustainable Tea Coffee Cocoa